

entrevista

Bàrbara Schmitt Solà, nascuda a Essen el 1970, és filla de mare catalana i pare alemany. Historiadora de professió, viu a l'Empordà des del 1999. Combina les tasques de traductora amb les de portaveu de la Institució Alt Empordanesa per a l'Estudi i Defensa de la Natura (IAEDEN), fusionada el 2010 amb Salvem l'Empordà. Afirmar que la trajectòria de l'entitat està marcada per l'èxit, però admet que mentre persisteixi l'actual sistema econòmic caldrà continuar lluitant per la conservació del medi ambient.

Bàrbara Schmitt

portaveu de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

JOSEP PASTELLS > Text

DOLORS BORRAT > Fotos

Encara hi ha la mentalitat que créixer equival a progrés

—Per què es va traslladar a l'Empordà?

—Coneixia la comarca dels estius que vaig passar a casa dels meus avis materns a Roses. El 1998 vaig venir a Girona ciutat per fer recerca per a la meua tesi, i quan es va acabar l'estada vaig decidir quedar-me a l'Empordà.

—Quan va començar a col·laborar amb la IAEDEN?

—El juny de 2002 vaig llegir al diari que la IAEDEN demanava més gent per actuar contra l'allau de projectes irracionals i desproporcionats que amenaçaven la comarca. Em vaig perdre la primera reunió, però a la segona, ja com a assemblea de la plataforma Salvem l'Empordà, sí que vaig assistir-hi, i des de llavors hi continuo implicada.

—L'Empordà encara necessita ser salvat?

—Sí. Mentre el sistema econòmic, avalat per la complicitat dels polítics, no canviï, sempre hi haurà interessos que van en contra del patrimoni natural i cultural, el paisatge i la qualitat de vida que tenim. Això es veu ara mateix: amb la crisi econòmica (que va fer esclatar la bombolla del sector de la construcció)

suposadament acabada, tornen a sortir projectes com els que vam veure fins als anys 2007 i 2008.

—Quin balanç fa dels quinze primers anys de Salvem l'Empordà?

—Per mi és una trajectòria d'èxit. Per començar, perquè encara existim, i amb força. També perquè hem pogut aturar o canviar molts projectes i hem ajudat a conscienciar la població i les administracions, fins al punt que ara sovint ens tenen en compte abans d'iniciar qualsevol projecte. A tot el país, crec que també som un referent.

—Ara fa set anys, Salvem l'Empordà i la IAEDEN es van fusionar. Per quin motiu?

—La fusió amb la IAEDEN va ser una adaptació a la realitat. La plataforma Salvem l'Empordà mai no es va constituir formalment; sempre ha actuat amb el suport logístic i jurídic de la IAEDEN, que també hi aportava la seva llarga experiència, iniciada amb la campanya per salvar els Aiguamolls. Després d'uns anys de funcionar simultàniament, vam decidir que no calia fer reunions paral·leles i així ens podríem estalviar temps.

—Quins són els principals èxits assolits durant aquest període?

—Els primers que em venen al cap són, sens dubte, l'aturada dels projectes d'urbanitzacions a la desembocadura del Fluvià, conegut com a Fluvià Marina, i de cap Ras a Llançà. I també el camp de golf amb urbanització i hotel de Vilanera, a l'Escala, que avui forma part del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter. Més cap aquí, penso que la campanya contra el projecte d'ampliació del Bulli ha estat molt important, perquè va ser molt mediàtica i hi havia el risc que molta gent es posés en contra nostra. Al final no va ser així. Per mi, haver evitat l'aprovació d'una llei a mida, que hauria creat un precedent perillós, és tan important com haver salvat la cala Montjoi.

—Alguna espina clavada?

—Òbviament, la MAT, tot i que és una infraestructura que, el dia que veiem clar que no és necessària i només beneficia uns quants, la podem desmuntar sense deixar gaire impacte al territori. Una altra és la macrogranja porcina de Rabós. Tot i que en el seu dia vam celebrar haver guanyat el cas al Tribunal Suprem, ara resulta que sembla que ha estat funcionant igualment tots aquests anys. Fa molta ràbia, això. Que una associació com la nostra, sense ànim de lucre i que només funciona gràcies a la voluntat dels seus socis, es gastí milers d'euros per defensar l'interès públic i ens acabin donant la raó però ningú faci complir la sentència em sembla incompreensible.

—Els costos judicials de la MAT us han obligat a demanar suport per no desaparèixer.

—Amb els judicis de la MAT hem viscut una crisi important pel que fa a l'economia de l'entitat. Per primer cop, els jutges ens han condemnat a pagar les costes dels judicis; és a dir, a pagar els advocats de l'Estat i de Red Eléctrica Española. Ens reclamaven tants diners que ens van fer témer pel futur de l'entitat. Per això el juliol passat vam engegar la campanya de recollida

Amb la crisi econòmica suposadament acabada tornen a sortir projectes que van en contra del patrimoni natural

de fons *La justícia ens reMATA!* i vam habilitar un blog per fer donacions. En només tres dies vam recaptar fins a 19.000 euros que ens van permetre pagar els costos judicials pels recursos perduts. Estem molt emocionats per la solidaritat, la fermesa i la valentia de tothom que ha reaccionat tan ràpidament per superar aquesta situació.

—**Temors de futur? Els purins, potser?**

—Sí, els purins i molts altres. El tema de la industrialització del sector porcí, que ja estem veient des de fa uns anys, és preocupant en molts aspectes. L'Administració dona suport a aquest creixement sense tenir en compte que ja tenim la meitat dels aqüífers contaminats. Fins i tot tenim indicis que s'estan legalitzant granges que fins ara han treballat sense permisos correctes, com per exemple la de Rabós.

—**El Midcat sembla que tira endavant.**

—Aquesta interconnexió gasística entre Espanya i França és un problema molt greu que esperem poder expli-

car a la gent. Com que és un projecte idèntic al de la MAT, canviant l'electricitat pel gas, potser costarà sensibilitzar altra vegada la població. Però que ningú es confongui: no perquè vagi soterrat el projecte tindrà un impacte menor. I, si no, mireu què va passar amb la construcció del primer tram de Martorell a Hostalric.

—**Què és el que més li molesta d'aquest projecte?**

—Sobretot que segueixi el mateix model obsolet i els mateixos arguments que ja ens van voler vendre amb la MAT. Ens estem apropant cada vegada més a la fi dels combustibles fòssils, però en lloc d'invertir aquestes milionades en la investigació i el desenvolupament de les energies renovables, des de dalt continuen imposant-nos aquest tipus de projectes.

—**La Muga és un riu sobreexplotat?**

—El cabal de la Muga va lligat al problema de l'aigua i, per tant, també a les macrogranges, al creixement general que

volem a la comarca i a quanta aigua necessitem per cobrir aquest creixement. Sense oblidar el canvi climàtic.

—**Per què només us cenyiu a l'Alt Empordà quan parleu sempre de l'Empordà?**

—Quan es va crear la plataforma, l'objectiu era treballar tant a l'Alt com al Baix Empordà. Fins i tot vam fer un mapa amb els projectes que s'estaven tramitant a les dues comarques. Però la realitat va superar les expectatives. La gran quantitat de projectes que s'estaven tramitant a l'Alt Empordà (i dels quals la IAEDEN ja tenia coneixement) suposaven molta feina i, a més, la gran majoria de la gent que es va implicar eren de l'Alt Empordà. Malgrat que hem convidat gent o grups locals del Baix Empordà, només hem aconseguit treballar conjuntament en algunes ocasions concretes. Si ens diem Salvem l'Empordà és per la intenció de l'inici. I la veritat és que el Baix Empordà també té molts problemes i conflictes urbanístics i ambientals.

Hem pogut aturar o canviar molts projectes, i ara sovint ens tenen en compte abans d'iniciar-los

—Quants socis teniu actualment?

—La IAEDEN sempre ha tingut al voltant de 500 socis. Amb la crisi potser vam arribar a un mínim nou, uns 460 socis. Per això, aquesta primavera passada, que vam celebrar els primers quinze anys de la plataforma Salvem l'Empordà, vam aprofitar per fer una campanya de recaptació de nous socis i sòcies. Amb el lema «Som Empordà» volíem recordar la molta feina feta en aquests darrers anys, explicar per què encara no podem deixar de fer-la i demanar el suport de més gent.

—Com us financeu?

—La meitat del nostre pressupost anual, que hem hagut d'ajustar més cada any, es cobreix amb les quotes dels associats. L'altra meitat prové d'activitats de recaptació de fons (mercats de segona mà, dinars o festes populars, concerts, etc.) i de subvencions públiques. Aquestes, però, s'estan reduint molt i sempre van lligades a projectes concrets, i per això no serveixen per al manteniment de l'entitat.

—Com és el vostre dia a dia?

—Ara mateix som tres persones alliberades, és a dir, que cobrem algunes de les hores que dediquem a l'entitat. En total, són quaranta hores setmanals que es reparteixen entre tres persones, cadascuna amb unes tasques concretes: administratives, tècniques i de comunicació. La resta de les activitats i tasques les desenvolupen persones voluntàries.

—Molta paperassa, no?

—Sí, hi ha molta paperassa i és la part més invisible: el seguiment constant dels BOP i DOGC per detectar tramitacions de nous projectes, estudiar aquests projectes i presentar-hi suggeriments o al·legacions. Aquesta feina es fa des del grup tècnic que tenim, amb la tècnica alliberada com a coordinadora. Segons el criteri d'aquest grup, la resta dels activistes dissenyem les campanyes i accions que tenen com a objectiu de fer públics els projectes i incentivar el debat. I sempre que podem, busquem la coordinació i col·laboració dels pobles afectats.

Estem satisfets d'haver evitat l'aprovació d'una llei a mida per al Bulli, que hauria creat un precedent perillós

—Dieu que voleu potenciar un canvi de mentalitat a escala global. Ho esteu aconseguint?

—Crec que hem aconseguit conscienciar més gent a la comarca, i la feina local ajuda a escala global. És aquella frase de «Pensem globalment, actuem localment». Per donar-ne un exemple concret: haver salvat el Centre de Recuperació de Fauna Salvatge dels Aiguamolls de l'Empordà, on es recuperen espècies ferides, sovint amenaçades, contribueix a la conservació de la biodiversitat. O un altre exemple: amb la lluita contra la MAT, segur que vam aconseguir que molta més gent fos conscient del model energètic, de les repercussions que té més enllà dels impactes locals d'una infraestructura concreta i de les alternatives que hi ha.

—La societat empordanesa respecta el medi ambient?

—A l'Empordà estem molt orgullosos del paisatge que tenim i que sentim tan nostre, i dels parcs naturals o de la DO Empordà i el paisatge de vinyes, que venem com a atractiu per a un turisme de qualitat. A la vegada, però, i perquè les administracions també ho declaren així, queda encara la mentalitat que créixer significa progrés. Així que, per una banda, la identitat empordanesa va molt lligada al paisatge i al ric patrimoni natural i cultural que tenim, però per altra banda no ens diferenciem gaire de la resta de Catalunya pel que fa a les expectatives econòmiques. De totes maneres, el fet que una entitat com la IAEDEN i la seva filla Salvem l'Empordà existeixin i treballin des de fa 37 i 15 anys,

No tinc cap indici que la conservació del medi ambient i la sostenibilitat hagin de millorar significativament

respectivament, és un senyal que una part de la població sí que està conscienciada i disposada a actuar.

—Enveja el tracte que en altres països donen a l'entorn natural?

—Em fan certa enveja els països que tenen resolts temes tan bàsics i essencials com el reciclatge i la reducció dels residus. L'Estat espanyol fa bandera de la xarxa de trens de gran velocitat, però no és capaç, per exemple, de copiar el sistema de retorn d'envasos que funciona a Alemanya, on tots els envasos de begudes, de vidre, plàstic o llauna, són retornables.

—Les pròximes generacions tindran alguna possibilitat de trobar-se un entorn millor?

—Ara mateix no tinc cap indici que la conservació del medi ambient i la sostenibilitat hagin de millorar significativament. Encara que són presents en els discursos oficials, se separen massa de la resta del desenvolupament. Tot depèn de si en els propers anys serem capaços de reaccionar per evitar els efectes del canvi climàtic, de gestionar l'esgotament dels combustibles fòssils, etc. Aquests temes ja haurien d'ocupar el primer lloc en les agendes polítiques de tots els nivells, perquè no podem esperar que els principals actors econòmics liderin un canvi cap a la sostenibilitat.

—Què es pot fer per generar aquesta reacció?

—És necessari que, des de les administracions, es fomenti una participació ciutadana més gran i més real. Si la gent no se sent implicada, és difícil que es preocupi. Entenc que aquesta és una de les feines més importants de la nostra entitat: fer visibles els projectes que es proposen, explicar els impactes que tindrien i provocar un debat social sobre els seus avantatges i desavantatges.

—Com veu el futur de la IAEDEN-Salvem l'Empordà?

—El que sí que em fa ser optimista és que tenim un grup de joves molt actius i amb ganes d'actuar i que darrerament va creixent. Això fa esperar que els que ja fa molts anys que som actius tindrem relleu i que la nostra feina continuarà.

Josep Pastells